

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny – historia klasa 4

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
Dział 1. Śladami historii					
1.1. Historia – nauka o przeszłości	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym się zajmuje historia – odróżnia przeszłość, teraźniejszość i przyszłość 	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia przyczyny i skutki wydarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie, jaką rolę odgrywa historia jako nauka – wyjaśnia, dlaczego w szkole uczymy się historii – rozróżnia fakty i opinie 	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi wskazać, co wpływa na wiarygodność źródła historycznego 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje dowolne odkrycie archeologiczne (na podstawie informacji znalezionych w internecie)
1.2. O źródłach historycznych	<ul style="list-style-type: none"> – podaje definicję źródła historycznego 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia rodzaje źródeł historycznych 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje kilka informacji wynikających ze źródła historycznego – wskazuje w legendzie elementy fikcyjne i prawdopodobne 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje pracę archeologa – analizuje źródło historyczne – ocenia wartość legendy jako źródła historycznego 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia nowoczesne techniki badawcze w zakresie archeologii i historii
1.3. Chronimy ślady przeszłości	<ul style="list-style-type: none"> – wie, co to są zabytki – podaje przykłady zabytków ważnych dla kultury narodu 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie potrzebę ochrony zabytków – wymienia instytucje chroniące zabytki – wymienia zabytki z najbliższej okolicy 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje pracę konserwatora zabytków – opisuje działalność instytucji chroniących zabytki – zna zasady zachowania w muzeum 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, co to jest skansen 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jakie znaczenie mają zabytki dla kształtowania świadomości wspólnoty regionalnej i narodowej
Dział 2. O czasie i mapie historycznej					
2.1. Czas w historii	<ul style="list-style-type: none"> – wie, czym jest upływ czasu – zna główne pojęcia z zakresu chronologii – wie, że chrześcijanie zaczęli liczyć lata od narodzin Jezusa Chrystusa – podaje nazwę epoki, w której żyje 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, jaką rolę odgrywa pomiar czasu w pracy historyka – rozumie znaczenie kalendarzy w organizowaniu życia różnych grup społecznych – zaznacza na osi czasu okres przed naszą erą i naszej ery 	<ul style="list-style-type: none"> – porządkuje epoki historyczne w kolejności chronologicznej – zaznacza epoki historyczne na osi czasu 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady osiągnięć cywilizacyjnych charakterystycznych dla poszczególnych epok 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia historię kalendarza

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobłą	bardzo dobrą	celującą
2.2. Obliczamy czas	<ul style="list-style-type: none"> – sporządza oś czasu – zaznacza daty na osi czasu – określa wiek wydarzenia na podstawie daty 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: <i>wiek, półwiecze, era, początek wieku, koniec wieku</i> – oblicza upływ czasu między wydarzeniami z tej samej ery 	<ul style="list-style-type: none"> – porządkuje wydarzenia w kolejności chronologicznej 	<ul style="list-style-type: none"> – określa połowę, początek i koniec wieku – oblicza upływ czasu między wydarzeniami z różnych er 	<ul style="list-style-type: none"> – ustala wiek i połowę stulecia nadania praw miejskich swojej miejscowości
2.3. Mapa w historii	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje główne elementy mapy: tytuł, legendę, skalę – wie, co przedstawia plan 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, co przedstawia mapa historyczna i czym się różni od innych rodzajów map – odczytuje z mapy proste informacje (w ujęciu statycznym) – odczytuje proste informacje ze źródeł statystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> – odczytuje z mapy informacje w ujęciu dynamicznym – porównuje różne mapy 	<ul style="list-style-type: none"> – tłumaczy, w jakim celu tworzy się mapy historyczne – wyciąga proste wnioski ze źródeł statystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie Polski (lub województwa) swoją miejscowość – formułuje wnioski na podstawie różnych źródeł statystycznych
Dział 3. W małej i w dużej ojczyźnie					
3.1. Historia mojej rodziny	<ul style="list-style-type: none"> – zna własne tradycje rodzinne – opowiada historię rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, czym są pamiątki rodzinne i dlaczego należy je chronić – rozumie, co to są <i>tradycje rodzinne</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie, co to jest <i>pokrewieństwo</i> – wie, co to jest <i>drzewo genealogiczne</i> i odczytuje z niego potrzebne informacje 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, skąd możemy czerpać wiedzę o historii swojej rodziny – opowiada o tradycjach kultywowanych w swojej rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy wywód przodków lub drzewo genealogiczne swojej rodziny, stosuje znaki graficzne charakterystyczne dla genealogii – zna placówki muzealne, które pielęgnują historię znanych rodów
3.2. Moja mała ojczyzna	<ul style="list-style-type: none"> – wie, czym jest <i>mała ojczyzna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia regiony Polski, – sytuuje na mapie Polski swój region, wskazuje regiony sąsiednie – przedstawia sylwetkę znanej postaci związanej z rodzinną miejscowością lub regionem – wymienia ważne zabytki ze swojej miejscowości i regionu 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia różnicę między małą ojczyzną a regionem – wymienia elementy charakterystyczne dla jego małej ojczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> – sytuuje regiony na mapie Polski – zna ważniejsze miasta i tradycje regionów – wie, jakie informacje o historii rodziny zawierają herby 	<ul style="list-style-type: none"> – sporządza album o swojej miejscowości lub dowolnym regionie

3.3. Duża ojczyzna – Polska	<ul style="list-style-type: none"> – zna pełną nazwę państwa polskiego – wymienia sąsiadów Polski – rozpoznaje i wymienia symbole państwowe 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje właściwie pojęcie <i>narodu, państwa i ojczyzny</i> – wymienia ważniejsze święta państwowe – wyjaśnia, co to jest <i>patriotyzm</i> – wymienia ważne zabytki Polski 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje różne sposoby upamiętniania ważnych dla narodu wydarzeń i postaci – przedstawia przykłady postaw patriotycznych – wie, czym są miejsca pamięci narodowej 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie wpływ wspólnych dziejów na kształtowanie się zbiorowej (narodowej) świadomości – przyporządkowuje znane zabytki regionom Polski – wyjaśnia, na pamiętkę jakich wydarzeń obchodzimy ważne święta państwowe 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy w grupie kalendarz polskich świąt państwowych – zna inne święta państwowe niż te wymienione w podręczniku
-----------------------------	--	--	--	---	---

Dział 4. Polska Piastów

4.1. Początki państwa polskiego	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia opowieści legendarne od wydarzeń historycznych – opowiada o początkach państwa polskiego – podaje nazwę pierwszej polskiej dynastii – wie, kim byli: Mieszko I, Dobrawa – zna pojęcia: <i>plemiona polskie, chrystianizacja, dynastia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada legendy o początkach polskiej państwowości – lokalizuje na mapie państwo Polan, tereny zamieszkiwane przez Słowian, państwo Mieszka – zna okoliczności przyjęcia chrztu przez Mieszka I – wymienia skutki chrystianizacji 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia plemiona polskie, lokalizuje je na mapie – wie, które plemię polskie zamieszkiwało w X w. jego region zamieszkania – wymienia główne grody państwa Mieszka – opowiada o skutkach przyjęcia chrztu 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia rozwój chrześcijaństwa na ziemiach polskich – ocenia panowanie Mieszka I 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje zabytki związane z państwem pierwszych Piastów – opisuje życie we wczesnopiastowskim grodzie
4.2. Pierwszy król Polski	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kim byli: Bolesław Chrobry, św. Wojciech, Otton III – wie, co się wydarzyło w 1000 i 1025 r. – zna pojęcia: <i>arcybiskupstwo, biskupstwo, diadem, cesarz, koronacja, misjonarz</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie państwo Bolesława Chrobrego, Prusy i Niemcy – oblicza upływ czasu pomiędzy ważniejszymi wydarzeniami – rozumie, jakie znaczenie dla Polski miała koronacja Chrobrego 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie siedzibę arcybiskupstwa – porządkuje wydarzenia z życia św. Wojciecha i Bolesława Chrobrego w kolejności chronologicznej 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega religijny i polityczny wymiar zjazdu w Gnieźnie – podejmuje próbę oceny działań Bolesława Chrobrego 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje życie we wczesnopiastowskim grodzie – wie, kim byli wojowie
4.3. Ostatni z Piastów	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kim był Kazimierz Wielki – zna datę założenia Akademii Krakowskiej – wyjaśnia pojęcia: <i>żupy solne, Akademia Krakowska, Ruś Halicka, Szlak Orlich Gniazd</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia dziedziny, w jakich nastąpił rozwój państwa za panowania Kazimierza Wielkiego – podaje niektóre argumenty, uzasadniając przydomek króla – wyjaśnia znaczenie powiedzenia: <i>zastał Polskę drewnianą, zostawił murowaną</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje pozycję państwa w roku 1333 i 1370 – wymienia ziemie wchodzące w skład Polski w 1370 r. – podaje przykłady zabytków z czasów Kazimierza Wielkiego 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia, dlaczego Kazimierz uzyskał przydomek <i>Wielki</i> – dostrzega znaczenie kultury, nauki i gospodarki w życiu państwa – przedstawia znaczenie utworzenia Akademii Krakowskiej – wie, czym jest Szlak Orlich Gniazd 	<ul style="list-style-type: none"> – podejmuje próbę oceny działań Kazimierza Wielkiego – porównuje pozycję państwa polskiego w różnych okresach

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
Dział 5. W czasach świetności i upadku					
5.1. Zwycięski sojusz	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę zawarcia unii w Krewie i bitwy pod Grunwaldem – wskazuje na mapie państwo polsko-litewskie, wymienia jego sąsiadów – lokalizuje na mapie Kraków, Wilno, Malbork, Grunwald – zna pojęcia: <i>unia, państwo zakonu krzyżackiego, rycerstwo, herb, bitwa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kim była Jadwiga i czym się zaślubiła w historii Polski – wie, kim był Jagiełło – podaje przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej 	<ul style="list-style-type: none"> – tłumaczy związek pomiędzy zawarciem unii w Krewie a polsko-litewskim zwycięstwem nad Krzyżakami – opowiada o bitwie pod Grunwaldem – wymienia skutki unii w Krewie – przybliży sylwetkę Zawiszy Czarnego 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie bitwy grunwaldzkiej w historii naszego narodu – wie, kim byli Jagiellońowie – wymienia elementy uzbrojenia średniowiecznego rycerza – opisuje herb rycerski – wie, czym są rekonstrukcje historyczne 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia dzieła sztuki nawiązujące do bitwy pod Grunwaldem (obraz J. Matejki, powieść H. Sienkiewicza, film A. Forda)
5.2. Mikołaj Kopernik i jego odkrycie	<ul style="list-style-type: none"> – zna tytuł dzieła Mikołaja Kopernika – wyjaśnia pojęcia: <i>zak, uniwersytet, astronom, odkrycie naukowe</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polegało odkrycie naukowe Mikołaja Kopernika – rozumie znaczenie powiedzenia: <i>wstrzymaj Słońce, ruszył Ziemię</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie dokonania Mikołaja Kopernika dla polskiej i światowej nauki – porównuje naukę na średniowiecznym i współczesnym uniwersytecie 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada o życiu i dokonaniach Mikołaja Kopernika – wymienia miasta, z którymi związany był Mikołaj Kopernik 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy plan wycieczki <i>Śladami Mikołaja Kopernika</i>
5.3. Złoty wiek	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w czasie <i>złoty wiek</i> – zna pojęcia: <i>mąż stanu, hetman, szlachcic, Akademia Zamojska, złoty wiek</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje życie portu gdańskiego w XVI i XVII w. na podstawie obrazu – wymienia towary, które Polska eksportowała na zachód w XVI w. – wie, co oznacza termin <i>Rzeczpospolita Obojga Narodów</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – tłumaczy, w jaki sposób rozwój gospodarczy państwa przyczynił się do rozkwitu w dziedzinie nauki, kultury i sztuki – zna postać Jana Zamoyskiego i wymienia dziedziny jego działalności 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje postać Jana Zamoyskiego – podaje cechy męża stanu na przykładzie Jana Zamoyskiego – opisuje Zamość w epoce nowożytnej 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia zabytki renesansu w Polsce i lokalizuje je na mapie Rzeczypospolitej – opisuje jeden z renesansowych zabytków – charakteryzuje Jana Zamoyskiego jako wybitnego mecenasa
5.4. Stulecie wojen	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie państwo Rzeczpospolita, wymienia jej sąsiadów – wymienia bohaterów walk w XVII w. – lokalizuje na mapie Jasną Górę, Wiedeń – zna pojęcia: <i>potop szwedzki, stulecie wojen, odsiecz, wezyr, hetman, imperium osmańskie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, jakie znaczenie dla pokonania Szwedów miała obrona Jasnej Góry – rozumie znaczenie zwycięstwa sprzymierzonych w bitwie pod Wiedniem w 1683 r. – wymienia skutki XVII-wiecznych wojen 	<ul style="list-style-type: none"> – wykorzystuje mapę jako źródło wiadomości (zasięg zdobyczy szwedzkich, wyprawa wiedeńska) – tworzy notatkę na temat wybranej postaci (Augustyn Kordecki, Stefan Czarniecki, Jan III Sobieski) 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje skutki XVII-wiecznych wojen – porównuje osiągnięcia Jana III Sobieskiego z dokonaniem poprzedniej postaci historycznych – wie, co znaczy określenie <i>złoty wiek</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy notatkę na temat dzieła sztuki nawiązującego do obrony Jasnej Góry i odsieczy wiedeńskiej

5.5. Upadek Rzeczypospolitej	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie Rzeczypospolitą, wymienia jej sąsiadów – lokalizuje na mapie Raclawice – wymienia państwa, które wzięły udział w rozbiorach Rzeczypospolitej – zna pojęcia: <i>rozbiory, zaborcy, powstanie, niepodległość, kosynier</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia wydarzenia powstania kościuszkowskiego – na podstawie różnych źródeł charakteryzuje Tadeusza Kościuszkę – omawia sposób walki w powstaniu – przyporządkowuje regiony Polski do poszczególnych zaborców 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia przyczyny słabości Rzeczypospolitej w XVIII w. – porządkuje wydarzenia z życia Tadeusza Kościuszki w kolejności chronologicznej – wyjaśnia, dlaczego w powstaniu wzięli udział mieszczanie i chłopci 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, jakie znaczenie miało dla Polaków zwycięstwo pod Raclawicami – ocenia dokonania Tadeusza Kościuszki 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje zasługi Tadeusza Kościuszki w walkach o niepodległość Stanów Zjednoczonych – redaguje miniprzewodnik geograficzny po miejscach związanych z Tadeuszem Kościuszką – proponuje drogi postępowania dla Polaków po utracie niepodległości
------------------------------	---	---	---	---	---

Dział 6. Wiek niewoli

6.1. Szlakiem Legionów Polskich we Włoszech	<ul style="list-style-type: none"> – wie, w jakim celu Polacy podjęli walkę z zaborcami – zna datę utworzenia Legionów Polskich we Włoszech – wie, do jakich wydarzeń nawiązuje <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> – zna nazwisko autora polskiego hymnu 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje działania Jana Henryka Dąbrowskiego we Włoszech – zna okoliczności powstania Legionów Dąbrowskiego – na podstawie tekstu <i>Pieśni Legionów Polskich we Włoszech</i> przedstawia cele Polaków w okresie zaborów 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada historię Legionów Polskich – rozumie konieczność współpracy Dąbrowskiego z Francją – wie, dlaczego <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> został hymnem Polski – wymienia bohaterów polskiego hymnu 	<ul style="list-style-type: none"> – dokonuje analizy i interpretacji słów polskiego hymnu – rozumie znaczenie symboli narodowych w przeszłości i współcześnie – ocenia postać Jana Henryka Dąbrowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia zabytki związane z Legionami Dąbrowskiego i polskim hymnem
6.2. Powstańcze państwo	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę wybuchu powstania styczniowego – zna pojęcia: <i>dyktator, wojna partyzancka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, przeciwko komu powstańcy styczniowi toczyli walkę – lokalizuje na mapie obszary walk w powstaniu styczniowym – oblicza, ile lat upłynęło pomiędzy poszczególnymi zrywami niepodległościowymi – zna zasługi Romualda Traugutta 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje kilka podobieństw i różnic pomiędzy powstaniem kościuszkowskim a powstaniem styczniowym – opisuje walki powstańcze i sposób funkcjonowania powstańczego państwa 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego powstańcy podjęli przeciw Rosjanom walkę partyzancką – podaje przykłady represji po powstaniu styczniowym – wymienia zabytki związane z powstaniem styczniowym 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje, jaką politykę zaborcy prowadzili wobec Polaków – wymienia inne przykłady i formy walki o polskość, wykorzystując różne źródła
6.3. Maria Skłodowska-Curie i jej odkrycie	<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcia: <i>wykładowca, naukowiec, medycyna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada o życiu i działalności Marii Skłodowskiej-Curie – wymienia odkrycia naukowe Marii Skłodowskiej-Curie – wie, że w medycynie wykorzystuje się rad 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie odkryć Marii Skłodowskiej-Curie dla światowej nauki – wskazuje na związek wychowania w domu i postawę Marii Skłodowskiej-Curie – uzasadnia, że Maria Skłodowska-Curie była patriotką 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, jakie znaczenie ma Nagroda Nobla dla ludzi świata nauki – wymienia formy upamiętnienia Marii Skłodowskiej-Curie 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia innych wybitnych Polaków drugiej połowy XIX w.; – wie, w jakich dziedzinach osiągnęli sukcesy

Temat w podręczniku	Wymagania na ocenę				
	dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
Dział 7. Czasy wielkiej próby					
7.1. Bój o niepodległą Polskę	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę odzyskania przez Polskę niepodległości – wyjaśnia pojęcia: <i>niepodległość, Legiony Polskie, komendant</i> – wie, jakie święto obchodzimy 11 listopada 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kim był Józef Piłsudski – wskazuje na mapie II Rzeczpospolitą i ważniejsze miasta 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie związek pomiędzy wybuchem I wojny światowej a odzyskaniem przez Polskę niepodległości – rozumie, dlaczego 11 listopada obchodzimy Narodowe Święto Niepodległości 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje zasługi Józefa Piłsudskiego dla odbudowy państwa polskiego – tłumaczy, jakie znaczenie dla Polaków miało odzyskanie niepodległości w roku 1918 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje, jak w jego miejscu zamieszkania obchodzi się Narodowe Święto Niepodległości – wymienia najważniejsze epizody z okresu walk o granice Polski w latach 1918–1921 – wie, jakie znaczenie w historii Polski miała Bitwa Warszawska
7.2. W Gdyni	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kim był Eugeniusz Kwiatkowski 	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje na mapie Gdynię – na podstawie ilustracji i tekstu źródłowego opowiada o budowie portu i miasta 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje życie i pracę w międzywojennej Gdyni 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie budowy portu w Gdyni dla młodego państwa – ocenia decyzję władz o budowie portu w Gdyni 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada o innych sukcesach gospodarczych Polski w latach 1918–1939
7.3. Wśród harcerzy z Szarych Szeregów	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę wybuchu II wojny światowej i datę agresji ZSRR na Polskę – wie, kiedy wybuchło powstanie warszawskie – wyjaśnia pojęcia: <i>II wojna światowa, ZSRR, okupacja, mały sabotaż, ruch oporu, Armia Krajowa, Szare Szeregi, Polskie Państwo Podziemne</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie Niemcy, ZSRR oraz zasięg okupacji niemieckiej i radzieckiej – wymienia formy walki stosowane przez Armię Krajową i Szare Szeregi 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego harcerze Szarych Szeregów są dla młodych ludzi wzorem do naśladowania – podaje przykłady konkretnych akcji bojowych przeprowadzonych z udziałem Szarych Szeregów – opisuje życie Polaków w czasie II wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia przyczyny i skutki powstania warszawskiego – dostrzega podobieństwa i różnice pomiędzy formami oporu Polaków z XIX w. i z okresu okupacji 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje formy upamiętniania powstania warszawskiego
7.4. Żołnierze niezłomni	<ul style="list-style-type: none"> – wie, w którym roku zakończyła się II wojna światowa – zna pojęcia: <i>żołnierze niezłomni, żołnierze wyklęci, komuniści</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie obszary walk przeciwko władzy komunistycznej – wymienia cele walki komunistów i żołnierzy wyklętych 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje życie w Polsce po 1945 r. – porównuje cele walki komunistów i żołnierzy wyklętych 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia działalność komunistów i żołnierzy wyklętych – wie, jakie święto obchodzimy 1 marca 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia formy upamiętniania żołnierzy wyklętych

	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kim byli Danuta Siedzikówna „Inka” i Witold Pilecki 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, dlaczego żołnierze niezłomni podjęli walkę z komunistami 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego po 1945 r. Polska nie stała się wolnym krajem – opisuje zmiany granic Polski po 1945 r. – opowiada o losach Witolda Pileckiego w komunistycznej Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje stosunek do żołnierzy wyklętych dawniej i współcześnie – ocenia postawę „Inki” i Witolda Pileckiego 	
7.5. W czasach Solidarności	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kiedy utworzono NSZZ „Solidarność” – zna datę upadku komunizmu – wyjaśnia pojęcia: <i>NSZZ „Solidarność”, Polska Rzeczpospolita Ludowa, strajk, związek zawodowy</i> – rozpoznaje logo Solidarności 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia przyczyny strajków sierpniowych – wie, kim byli: Lech Wałęsa, Anna Walentynowicz, Tadeusz Mazowiecki, Jan Paweł II – wyjaśnia znaczenie słowa <i>solidarność</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje sytuację gospodarczą PRL – wie, kiedy wprowadzono stan wojenny, na podstawie fotografii opisuje działania władzy – podaje przykłady zmian, jakie były skutkiem okrągłego stołu – dostrzega rolę Jana Pawła II w procesie obalania komunizmu 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega w celach Solidarności elementy walki o niepodległość państwa i prawa człowieka – porównuje warunki życia w komunistycznej i współczesnej Polsce – opowiada o polskiej drodze do wolności 	<ul style="list-style-type: none"> – na podstawie informacji zebranych od bliskich opowiada o tym, jakie zmiany zaszły w Polsce po 1989 r. – ocenia zmiany, jakie nastąpiły w Polsce po upadku komunizmu